

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

КЪМ ШЕСТИЯ ГОДИШЕН ДОКЛАД НА МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕШЕНИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА ПО ДЕЛА СРЕЩУ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 Г.

Резюмета на някои от по-важните решения по дела срещу Република България, постановени от ЕСПЧ през 2018 г.

1. „Харизанов срещу България“ жалба № 53626/14, Решение по допустимост от 05.12.2017 г., обявено на 11.01.2018 г

Жалбоподателят е бил привлечен като обвиняем за това, че като председател на СД на „Напоителни системи“ ЕАД, е улеснил сключването на неизгодни сделки, в резултат на които са произтекли значителни за дружеството вреди. Наложена му е мярка "задържане под стража". Адвокатът на г-н Харизанов отправя искане до прокуратурата за информация дали спрямо жалбоподателя са прилагани специални разузнавателни средства. Прокуратурата отказва да я предостави. Впоследствие задържането под стража е заменено с гаранция,

В жалбата си пред ЕСПЧ г-н Харизанов твърди, че не са били налице достатъчно основания да бъде заподозрян в извършването на престъпление и че не е имало никакво основание да се счита, че може да се укрие и по този начин да избегне правосъдие или да извърши друго престъпление (чл. 5 § 1 с)). Той се оплаква още от продължителността на предварителното задържане (чл. 5 § 3), както и от използвани спрямо него СРС (чл. 8).

Съдът единодушно приема оплакванията за недопустими. По-конкретно, ЕСПЧ намира оплакването по чл. 5 § 1 с) за явно необосновано, като счита, че СГС е постановил мярката въз основа на достатъчно данни, обосноваващи предположение, че жалбоподателят е извършил престъплението. Наложенията мярка е съответствала на националното законодателство и не е била произволна. По отношение на оплакванията по чл. 5 § 3 и чл. 8 от Конвенцията ЕСПЧ възприема възраженията на правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита. В тази насока той посочва, че съгласно чл. 2, ал. 1, т. 2 от ЗОДОВ жалбоподателят може да претендира вреди от нарушение на чл. 5 § 3 от Конвенцията. Освен това, доколкото е разполагал с достатъчно данни, че е бил обект на тайно наблюдение, жалбоподателят е можел да предяви иск по чл. 2, ал. 1, т. 7 от ЗОДОВ.

2. „Анчев срещу България“, жалби № 38334/08 и № 68242/16, Решение по допустимост от 05.12.2017 г., обявено на 11.01.2018 г.

Жалбоподателят твърди нарушение на правото му на личен живот, изразяващо се в установената и обявената с решение на Комисията по досиетата негова принадлежност като сътрудник на бившите служби за сигурност по време на комунистическия режим в България, както и публикуването на това решение в Държавен вестник. Г-н Анчев, който е заемал няколко публични длъжности в България през 90-те години, включително министър на правосъдието и заместник министър-председател в продължение на няколко месеца

през 1997 г., е проверен от Комисията по досиетата на три пъти, веднъж през 2008 г. и два пъти през 2014 г. В резултат на проверката са изготвени решения, с които е установена принадлежност на жалбоподателя от 1982 г. до 1990 г. в един от отделите на бившата Държавна сигурност, който се е занимавал с информация и анализ. Г-н Анчев обжалва решенията на Комисията от 2014 г. без успех.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят се оплаква от нарушение на правото му на личен живот, защитено от чл. 8, и правото на ефективни средства за защита по чл. 13. Във втората си жалба той повдига оплакване и по чл. 6, че съдебните производства са били несправедливи и не е разполагал с ефективен достъп до съд.

Съдът отхвърля оплакванията като явно необосновани. По отношение на оплакването по чл. 8 той счита, че намесата в правата на жалбоподателя е основана на специален закон, който е в достатъчна степен предвидим и съдържа многобройни гаранции срещу произвол. Осъществената намеса е и „необходима в едно демократично общество“. По отношение на оплакването по чл. 13 Съдът постановява, че жалбоподателят е разполагал с ефективно средство за защита, а именно да обжалва по съдебен ред решенията на Комисията. Що се отнася до оплакването по чл. 6, ЕСПЧ припомня, че изискванията му не са нарушени, когато националният съд не е изследвал неотнормирани съгласно приложимото вътрешно право въпроси или факти.

3. *„Йордан Иванов и други срещу България“, жалба № 70502/13, и „Обединена македонска организация Илинден и други срещу България“ (№ 3), жалба № 29496/16, Решения от 11.01.2018 г.*

Двете решения засягат сходни жалби, подадени от „ОМО Илинден“ и нейни членове, относно отказ за регистриране на организацията. Осъдителни решения по тях са постановени през 2012 г. и 2014 - 2015 г. По делото „Йордан Иванов и други срещу България“ след подадена молба от жалбоподателите, през 2012 г. ОС -Благоевград постановява отказ за регистриране на организацията, като установява, че декларираните в устава на сдружението цели противоречат на чл. 44 ал. 2 от Конституцията. По делото „ОМО Илинден и други срещу България“ (№3) през 2014 г. ОС - Благоевград за пореден път отказва регистрацията на сдружението поради противоречие с чл. 44, ал. 2 от Конституцията.

В жалбите си пред ЕСПЧ жалбоподателите твърдят нарушение на чл. 11 от Конвенцията, тъй като мотивите на съдилищата, чрез които са обосновани отказите за регистрацията, са недостатъчни и противоречат на гарантирания в демократичното общество плурализъм. Жалбоподателите се оплакват също така и от нарушение на чл. 14 от Конвенцията (забрана за дискриминация).

Съдът намира нарушения на чл. 11, като не счита за необходимо да изследва оплакванията по чл. 14 от Конвенцията. Той се позовава на предходните си осъдителни решения по делата „ОМО Илинден срещу България (№ 2)“ и „Станков и ОМО Илинден срещу България“. Така, по делото „ОМО Илинден срещу България (№ 2)“ Съдът е приел, че изразяването на сепаратистки идеи не може автоматично да оправдае ограничаване на правата по чл. 11 от Конвенцията, както и че изказването на подобни виждания не е равнозначно на заплаха спрямо териториалната цялост на държавата и националната сигурност. По отношение на възприемането на някои цели като политически Съдът е отбелязал, че съществуващата несигурност в българската съдебна практика относно значението на термина „политически“ според чл. 12, ал. 2 от Конституцията е довела до подход, противоречащ на свободата на сдружаване, поради което твърденият политически характер на целите на сдружението не представлява достатъчно основание да се откаже

регистрация.

По *„Йордан Иванов и други“* Съдът присъжда в полза на жалбоподателите обезщетение в размер на 12 000 евро за неимуществени вреди и 2000 евро за разноски. По *„ОМО Илинден и други (№ 3)“* Съдът присъжда в полза на жалбоподателите обезщетение в размер на 12 000 евро за неимуществени вреди, както и 1220 евро за разноски.

4. *„Кирил Иванов срещу България“, жалба № 17599/07, Решение от 11.01.2018 г.*

Делото касае отмяната на събрание на организацията „Македонски инициативен комитет“, планирано да се проведе на 30 септември 2006 г. на площад „Македония“ в Благоевград, поради несъвместимостта му, според властите, с провеждането на концерт на същото място и по същото време. По сходен начин се развиват събитията и през септември 2007 г., при опит за организиране на събрание на „Обединена македонска организация Илинден“, чийто член е жалбоподателят.

В жалбата си пред ЕСПЧ жалбоподателят твърди, че с действията си властите са нарушили правото му на сдружаване, гарантирано от чл. 11 от Конвенцията, правото му на ефективни средства за защита по чл. 13, както и забраната за дискриминация, прокламирана в чл. 14.

Съдът отхвърля като недопустима частта от жалбата, касаеща събитията през септември 2007 г., доколкото относно тях той вече се е произнесъл с решение по делото *„ОМО Илинден срещу България (№ 2)“*. По отношение на оплакванията на жалбоподателя, засягащи събитията от 30 септември 2006 г., Съдът установява нарушение на чл. 11 и чл. 13 от Конвенцията, като не намира за необходимо да разгледа оплакването по чл. 14. Съгласно мотивите на Съда, причините за забраната на събранията, посочени от кмета и от съда, а именно провеждането на друго събитие по същото време и необходимостта от защита на участниците в него от противоречиви изявления, не са достатъчни, за да оправдаят намесата в правото на сдружаване на жалбоподателя.

ЕСПЧ присъжда в полза на жалбоподателя обезщетение в размер на 6000 Евро за претърпените от него неимуществени вреди.

5. *„Климат Инком В & Ко ООД и други срещу България“, жалба № 61324/09, Решение по допустимост от 12.12.2017 г.*

Дружеството „Инкомс“ е създадено през 1989 г., като правоприменик на държавно предприятие, и регистрирано през 1991 г. като ЕАД с едноличен собственик на капитала - държавата. След приемането през 1992 г. на Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия дружеството става собственик на имуществото. През 1997 г. между „Инкомс-Телеком Холдинг“ ЕАД и дружеството жалбоподател е сключен договор за продажба на недвижими имоти на първото дружество. След като през 2002 г. е извършена приватизация на „Инкомс-Телеком Холдинг“ ЕАД, през 2003 г. то завежда ревандикационен иск срещу дружеството жалбоподател, твърдейки, че договорът за продажба е нищожен, доколкото не е сключен в нотариална форма. Националните съдилища уважават иска, като считат, че сделката не е била приватизационна, а спорните имущества не са държавна собственост. Дружеството жалбоподател е обявено за недобросъвестен владеец и осъдено да върне процесните имоти.

Жалбоподателите твърдят нарушения на чл. 1 от Протокол № 1 и чл. 13 от Конвенцията поради обявяването на договор за продажба, който според тях представлява

приватизационна сделка, за нищожен поради липса на форма. По-конкретно, жалбоподателите се оплакват от несправедливо лишаване от собственост поради това, че вземането им за цената по сделката е било погасено по давност към момента на предявяване на иска, а те са били задължени да върнат полученото имущество.

Съдът обявява жалбата за недопустима като явно необоснована. В мотивите си той възприема довода на Правителството, че договорът е следвало да се счита за изначално нищожен, доколкото той не е попадал в обхвата на Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия и не се е отнасял до държавно имущество. Сделката не е била сключена по специалната приватизационна процедура, като не са били налични и допълнителни задължения за дружеството жалбоподател, каквито са присъщи на този тип сделки. Ето защо според ЕСПЧ жалбоподателите е трябвало да знаят още при сключване на договора, че същият може да бъде обявен за нищожен. Съдът също така приема, че въпреки изтичането на по-кратката пет годишна давност на вземането им за цената, жалбоподателите са могли да поискат връщането ѝ, тъй като давността не се прилага служебно от съда. На последно място, жалбоподателите са могли да претендират стойността на направените от тях подобрения, но не са го направили.

б. „Гаврилов срещу България“, жалба № 44452/10 и „Шехова срещу България“, жалба № 68185/11, Решения от 18.01.2018 г.

Жалбоподателите са служители Национален център за отдих, възстановяване и спорт – гр. Кюстендил. Със заповед от 25 май 2005 г. Министерът на образованието и науката го закрива, като на негово място е създадено ново, самостоятелно юридическо лице. Трудовите договори на служителите са прекратени. През 2008 г. съдът възстановява г-н Гаврилов на заеманата преди уволнението длъжност и му присъжда обезщетение за пропуснати заплати вследствие на незаконното му освобождаване от работа. Издаден му е изпълнителен лист. ВКС присъжда на г-жа Шехова обезщетение за имуществени вреди поради неизпълнение на договора, съгласно който нейната фирма е извършила строително-монтажни работи в полза на Центъра. Издадени са два изпълнителни листа. В продължение на години МОН отказва да изпълни съдебните решения, позовавайки се на факта, че нито Министерството, нито новоучредените търговски дружества били правоприменици на Националните центрове след ликвидацията им.

Жалбоподателите и по двете дела се оплакват от неизпълнение на влезли в сила съдебни решения.

И по двете дела ЕСПЧ приема, че са налице нарушения на член 6 § 1 от Конвенцията и на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. Съгласно мотивите на Съда държавата е била длъжна да осигури своевременното изпълнение на окончателните съдебни решения срещу органите ѝ или дружествата, притежавани или контролирани от нея.

По „Гаврилов срещу България“ Съдът присъжда в полза на жалбоподателя обезщетение за имуществени вреди от 1100 Евро плюс лихва в размер на законната лихва за забава в България от 11 февруари 2003 г. до пълното изплащане на сумата и 3000 Евро за претърпени неимуществени вреди, както и сумата от 500 Евро за разходи и разноски.

По „Шехова срещу България“ Съдът присъжда в полза на жалбоподателката сумата от 38 000 Евро за имуществени вреди, сумата от 3600 Евро за неимуществени вреди, както и сумата от 1000 Евро за разходи и разноски.

7. „Делина срещу България“, жалба № 66742/11, Решение от 18.01.2018 г.

През 2005 г. Столичен общински съвет приема да се извърши замяна на недвижимата собственост между жалбоподателката и Столична община. Кметът на Столична община мълчаливо отказва да издаде необходимата заповед и да подпише договора за замяна. През 2010 г. АССГ отменя отказа и постановява решение в полза на жалбоподателката. През същата година СОС отменя решението за замяна. Жалбоподателката обжалва отмяната и окончателно решение от 2011 г. ВАС обявява решението на Столичен общински съвет от 2010 г. за нищожно. Кметът на Столична община постановява изричен отказ да издаде заповед за замяна на двата апартамента. През 2012 г. ВАС обявява решението на кмета за нищожно. През 2013 г. кметът издава заповед за замяна на двата апартамента.

Жалбоподателката се оплаква, че съдебното решение на АССГ от 2010 г., не е било изпълнено в продължение на три години.

Съдът припомня, че съгласно константната му практика правото на достъп до съд включва правото съдебно решение да бъде изпълнено своевременно. Забавания в изпълнението са допустими, само доколкото са абсолютно необходими на властите за намиране на най-благоприятно разрешение. В настоящия случай решението на АССГ е останало неизпълнено в продължение на три години, без да е налице разумно обяснение за това забавяне. Поради Съдът намира нарушение на чл. 6 § 1.

На г-жа Шехова е присъдена сумата от 1800 евро за неимуществени вреди.

8. „Крушев срещу България“, жалба № 8389/10, Решение от 25.01.2018 г.

Делото касае предвидената в чл. 239, ал. 4 от ЗУТ невъзможност да бъдат оспорвани пред съд имуществени санкции в размер до 5000 лева. Жалбоподателят се оплаква, че законовото изключване на съдебния контрол върху постановленията, с които са му били наложени административни наказания, е възпрепятствало достъпа му до съд, в нарушение на чл. 6 от Конвенцията. Той твърди и нарушение на правото му на собственост по чл. 1 от Протокол 1 и правото му на ефективни средства за защита по чл. 13 от Конвенцията.

Съдът приема, че е налице нарушение на чл. 6 от Конвенцията, както и че не е необходимо да се произнася по оплакванията по чл. 1 от Протокол 1 и чл. 13 отделно. Като разглежда чл. 6 в наказателния му аспект, ЕСПЧ подчертава, че установяването на нарушения и налагането на административни наказания от административни органи само по себе си не противоречи на Конвенцията, стига такива решения да подлежат на съдебен контрол. Доколкото случат не е бил такъв, е налице нарушение на чл. 6. Съдът отбелязва, че разпоредбата на чл. 239, ал. 4 от ЗУТ впоследствие е отменена, но тъй като отмяната няма обратно действие, тя не е оказала въздействие върху случая на жалбоподателя.

С оглед на горното Съдът определя обезщетение в полза на жалбоподателя в размер на 4000 евро за неимуществени вреди, както и 1355 евро за разходи и разноси.

9. „Чорбов срещу България“, жалба № 39942/13, Решение от 25.01.2018 г.

Делото се отнася до неизплащането от страна на Министерство на земеделието, храните и горите на сума, представляваща половината от адвокатски хонорар за осъществяване на представителство пред Международния арбитражен съд в Париж, за която жалбоподателят се е снабдил с изпълнителен лист още през 2006 г. След съдебно

дело между МЗХГ и жалбоподателя и нова молба от последния за плащане, през 2013 г. министерството го уведомява, че е установено, че изпълнителният лист е получен през 2006 г., но не е ясно какво се е случило с него след това

Жалбоподателят се оплаква, че поради неизплащане на дължимата му по договор половина от възнаграждението за представителство е било нарушено правото му на собственост по чл. 1 от Протокол 1 към Конвенцията, както и че не е разполагал с ефективно средство за защита, в нарушение на чл. 13.

Съдът намира нарушение и по двете оплаквания на жалбоподателя. Той установява и, че жалбоподателят не е имал на разположение ефективно средство за защита на правото си, доколкото е предприел всички необходими действия, без да получи плащане, а съгласно приложимото законодателство не се допуска принудително изпълнение на парични вземания срещу държавни учреждения и не е налице процедура, която да ускори или обезщети необоснованите забавяния в такива случаи.

Съдът присъжда на жалбоподателя обезщетение в размер на 15000 евро за имуществени вреди, 2000 евро за неимуществени вреди и 1260 евро за разходи и разноси.

10. „Киров и други срещу България“, жалба № 57214/09, Решение за заличаване от списъка с жалби от 09.01.2018 г

Жалбоподателите са наследници на правоимащо лице. През 1999 г. областният управител на Пловдив признава правото им на обезщетение чрез компенсаторни записи, съгласно ЗОСОИ, за имоти, изоставени от наследодателя им в Гърция преди 1964 г., и определя размера на номинална стойност на записите за всеки жалбоподател. Те продават по-голямата част от записите на инвеститори. През 2004 г. вещото лице, на чиято оценка се основава решението от 1999 г., е осъдено за умишлено изготвяне на грешна оценка. Областният управител завежда иск срещу жалбоподателите, за връщане на остатъка. Цената на иска е определена според номиналната стойност на записите. С окончателно решение от 2009 г. ВКС осъжда жалбоподателите да върнат записи на остатъчната стойност, както и да заплатят съдебни такси. Жалбоподателите подават молба за изменение на решението в частта за разноските, тъй като смятат, че таксите следва да бъдат изчислени според пазарната, а не според номиналната стойност на записите. ВКС отхвърля искането. Спрямо жалбоподателите са образувани две изпълнителни производства. По отношение на производството за съдебните такси изпълнителният лист е предоставен на НАП, която не предприема никакви действия по събиране на вземането до м. декември 2016 г.

Позовавайки се на чл. 6, § 1 от Конвенцията и чл. 1 от Протокол 1, жалбоподателите твърдят, че ВКС им е наложил произволни и прекомерни съдебни такси.

Съдът приема възражението на правителството относно давностния срок за погасяване на задължението за такси съгласно чл. 171, ал. 1 от ДОПК, който е започнал да тече на 1 януари 2010 г. и не е бил прекъснат от НАП, доколкото не са предприети никакви действия за събиране на вземането. Жалбоподателите не са изпълнили доброволно задължението си. Следователно вземането се е погасило по давност на 1 януари 2015 г. След тази дата жалбоподателите са имали възможност да се позоват на изтеклата давност, както и да искат отмяната на всички действия, предприети от НАП през 2016 г. Доколкото жалбоподателите не са възразили, че след изтичането на давностния срок не са имали ефективно средство за защита, Съдът прилага Правило 37 § 1 (с) от Конвенцията и заличава жалбата от списъка с дела.

11. „Хаджиева срещу България“, жалба № 45285/12, Решение от 01.02.2018 г.

През 2002 родителите на жалбоподателката, 14-годишна към процесните събития, са задържани по искане за екстрадиция от страна на Туркменистан от полицията за 24 часа, а след това от прокуратурата. На 6 декември 2002 г. ОС – Варна удължава задържането с 30 дни. По време на заседанията родителите на жалбоподателката са представлявани от същия адвокат, който присъства на задържането им. Според протокола от заседанието майката отговаря с утвърдително изявление, че има човек, който да се грижи за детето. С решение от 17 декември 2002 г. АС – Варна отменя заповедите за задържане. Родителите на жалбоподателката са освободени под гаранция и се прибират в дома си на същия ден. Според твърденията на жалбоподателката по време на задържането на родителите ѝ в продължение на около 13 дни никой не се е грижил за нея. През 2006 г. тя завежда иск с правно основание чл. 45 от ЗЗД срещу МВР, Прокуратурата, МП и ВСС за оставянето ѝ без надзор през 2002 г.

Жалбоподателката се оплаква, че липсата на съдействие от страна на властите по време на задържането на нейните родители ѝ е причинило страдания в нарушение на чл. 8 от Конвенцията. Жалбоподателката също така твърди, че не е имала на разположение ефективно средство за защита съгласно чл. 13.

В решението си ЕСПЧ приема, че е налице нарушение на чл. 8 по отношение на периода между задържането на родителите на жалбоподателката и съдебното заседание от 6 декември 2002 г. (два дни). Според Съда задължението на властите да се информират относно това, дали има човек, който да се грижи за жалбоподателката, е възникнало при задържането на родителите ѝ на 4 декември 2002 г. Към този момент полицията не е предприела необходимите действия за уведомяване на отговорните институции, че жалбоподателката остава без надзор. По отношение на периода след 6 декември 2002 г. Съдът приема, че няма нарушение на чл. 8. В допълнение, Съдът счита, че не е необходимо да разглежда отделно оплакването по чл. 13 от Конвенцията.

Решението е прието с четири на три гласа. Според особеното мнение на трима от съдиите няма нарушение на чл. 8 за нито един от двата периода. Те смятат, че преценката на предприетите от властите действия за защита на дете, което може да е в риск, следва да се извършва в съответствие с конкретните обстоятелства, при които ситуацията е наведена на вниманието им. С оглед на пасивността както на родителите, така и на адвоката им в настоящия случай, те приемат, че властите не са имали основание да предполагат, че жалбоподателката е оставена без грижи. От значение е и обширното и внимателно изследване, проведено от националните съдилища, според които не са били налице доказателства за твърденията на жалбоподателката. Отбелязан е и фактът, че няма прецедент в практиката на ЕСПЧ, на който да се позове съставът по настоящото дело.

Съдът присъжда в полза на жалбоподателката обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 3600 евро, както и сумата от 5260 евро за разноски.

12. „Христосков срещу България“, жалба № 50760/09, Решение от 15.02.2018 г.

Делото касае оплакване на жалбоподателя от условията на изтърпяване на наказанието му „лишаване от свобода“ в затворническо общежитие „Кремиковци“ в периода от август 2009. Според твърденията му групата заемала няколко помещения, които били влажни и със счупени врати и прозорци, с големина 30-35 кв. м., като в едно помещение били настанени между 16 и 22 затворници. Не били осигурявани хигиенни и санитарни материали и не било обособено отделно помещение за хранене. В резултат на

тези условия – основно поради влагата и студа - жалбоподателят твърди, че се е разболял от артрит. През октомври 2010 г. г-н Христосков е преместен в друга група, където условията били значително по-добри. Въпреки това той твърди, че достъпната вода била с ниско налягане, което затруднявало използването ѝ, както и че не му били предоставяни адекватни медицински грижи.

По отношение на периода между август 2009 г. - октомври 2010 г., ЕСПЧ приема, че твърденията на жалбоподателя са подкрепени от доклади на БХК и Омбудсмана, които отразяват голямата пренаселеност и лошите хигиенни условия в затворническото общежитие в Кремиковци. Съдът отбелязва, че липсата на достатъчно пространство в местата за задържане може сама по себе си или в комбинация с останалите условия да представлява нечовешко отношение. Като се позовава на решението по делото „*Нешков и други срещу България*“, той намира нарушение на чл. 3 за горепосочения период. По отношение на периода след октомври 2010 г. Съдът счита, че условията, в които той е бил поставен, не достигат минималния праг на суровост, необходим за прилагане на чл. 3.

ЕСПЧ присъжда в полза на жалбоподателя обезщетение в размер на 3000 евро за неимуществени вреди и сумата от 767 евро за разходи и разноски.

13. „Димитър Митев срещу България“, жалба № 34779/09, Решение от 08.03.2018 г.

През 2006 г. жалбоподателят е задържан по подозрение в извършване на убийство и кражба. Той е разпитан от двама полицаи, като по време на разпита и според твърденията му при упражнено от страна на полицаите физическо насилие признава, че е извършил убийството. По-късно същия ден жалбоподателят е прегледан от лекар, който отбелязва наличието по тялото му на следи от удари от тъп предмет, нанесени преди по-малко от 24 часа. Жалбоподателят е привлечен като обвиняем за гореописаните престъпления. Пред съда г-н Митев заявява, че не е извършил престъпленията и че е направил самопризнания под натиск. Съдът признава жалбоподателя за виновен и го осъжда на доживотен затвор, позовавайки се, между другото, и на показанията на полицаите. Това решение е потвърдено от ВКС.

Позовавайки се на чл. 6 §§ 1 и 3 от Конвенцията, пред ЕСПЧ жалбоподателят се оплаква, че за да го осъдят, националните съдилища са приели като основно доказателство показанията на двамата полицаи, възпроизвеждащи направени самопризнания в отсъствието на адвокат.

Като отбелязва, че националното законодателство не предвижда ограничения на правото на защита при полицейско задържане, Съдът приема, че в случая не са били налице „убедителни причини“ за ограничаване на правото на адвокат спрямо жалбоподателя. На второ място, ЕСПЧ отбелязва, че разпитът на г-н Митев от двамата полицаи не е бил проведен в съответствие с правилата на НПК и че обвинението в убийство му е било повдигнато едва шест месеца след това. Според Съда тези обстоятелства, взети заедно с твърденията на жалбоподателя, че е направил самопризнания вследствие на нанесения му побой, поставят под съмнение годността на полицейските показания. Поради обстоятелството, че жалбоподателят не е ползвал адвокатска защита, не се е отказал от това си право, не са били налице „убедителни причини“ за ограничаване на това право и не са налице достатъчно основания да се приеме, че процесът не е бил изначално опорочен заради това, Съдът намира нарушение на чл. 6 от Конвенцията.

Съдът приема, че не е необходимо да присъди обезщетение за неимуществени вреди, а компенсира жалбоподателя само с 3000 евро за извършените разходи и разноски.

14. „Каров срещу България“, жалба № 56777/11, Решение по допустимост от 13.02.2018 г.

През 2010 г. а жалбоподателя, който е адвокат, е наложена глоба в размер на 1000 лева поради невявяването му в съдебно заседание и ненавременното уведомяване на съда за причините за това. СГС отказва да отмени глобата.

Като се позовава на чл. 6 § 1 и чл. 13 от Конвенцията, жалбоподателят се оплаква от отказа на СГС да отмени глобата и по-конкретно от липсата на безпристрастност на съда, както и от невъзможността този отказ да бъде обжалван.

Съдът счита, че следва да разгледа оплакванията на жалбоподателя и с оглед на чл. 2 от Протокол 7 към Конвенцията (правото на обжалване в наказателното производство). По отношение на твърдяното нарушение на чл. 6 от Конвенцията Съдът счита, че тази разпоредба не се прилага в наказателния ѝ аспект. Това е така, защото извършеното от жалбоподателя нарушение не засяга съставомерно съгласно Наказателния кодекс деяние, а организирането на съдебните заседания. Освен това, доколкото правомощията на съда да санкционира допуснати нарушения в производството произтичат от необходимостта да се гарантира правилното функциониране на това производство, всяка такава мярка е по-сходна на упражняването на дисциплинарна власт, отколкото на наказателна репресия. Размерът на глобата също сам по себе си не е достатъчен, за да се възприеме, че в случая е налице „наказателно обвинение“. Съдът счита също така, че чл. 6 не е приложим и в гражданския му аспект, тъй като правото на жалбоподателя да упражнява професията си не е било застрашено. По отношение на чл. 2 от Протокол 7 Съдът приема, че той също е неприложим, тъй като понятието „престъпление“ в тази разпоредба кореспондира на „наказателно обвинение“ по смисъла на чл. 6 от Конвенцията. Накрая, доколкото горепосочените разпоредби не се прилагат към настоящия случай, не е налице и защитимо оплакване по чл. 13. С оглед на горното, Съдът намира, че жалбата е несъвместима *ratione materiae* с Конвенцията, поради което на основание чл. 35 § 3 (а) същата е недопустима.

15. „Фъртунова срещу България“, жалба № 34525/08, Решение от 29.03.2018 г.

Делото касае закрепената в Закона за движението по пътищата (преди обявяването на разпоредбата за противоконституционна през 2012 г.) невъзможност за оспорване пред съд на наказателни постановления, с които се налага глоба до 50 лв. включително.

Пред ЕСПЧ жалбоподателката се по чл. 6 § 1 от Конвенцията от невъзможността да обжалва пред съд наложената ѝ глоба за неправилно паркиране.

Позовавайки се на решението си по делото „Варадинов срещу България“, ЕСПЧ приема, че жалбоподателката има статут на жертва по Конвенцията, тъй като решението на Конституционния съд, обявяващо за противоконституционна разпоредбата на чл. 189, ал. 13 от Закона за движението по пътищата, е било постановено по-късно и няма действие спрямо нея, а и не съществува друг ред за предоставяне на обезщетение по националното право. По делото „Варадинов срещу България“ Съдът вече е намерил, че засегнатите лица трябва да имат възможността да сезират съд, който да им предостави гаранциите на чл. 6 за всяко постановление, издадено срещу тях. Ето защо в настоящия случай също е налице нарушение.

Съдът счита, че намирането на нарушение е достатъчна обезвреда за жалбоподателката и ѝ присъжда 1000 евро за разходи и разноси.

16. „Докторов срещу България“, жалба № 15074/08, Решение от 05.04.2018 г.

Делото засяга невъзможността за жалбоподателя да оспори бащинството си над едно от децата от прекратения му брак поради късното узнаване, че детето не е от него, станало след уредения в закона преклузивен едногодишен срок от узнаване за раждането.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят се оплаква, че липсата на възможност да оспори бащинството е нарушила правата му по чл. 8 от Конвенцията.

Съдът приема, че намесата в правата на жалбоподателя е била предвидена в закона и е преследвала легитимната цел да гарантира правната сигурност и стабилността в гражданските отношения и произхода на лицата. Твърде ограничената възможност за жалбоподателя да оспори бащинството си обаче е била непропорционална с оглед на конкретните обстоятелства, при които г-н Докторов е пропуснал срока по причини, независещи от него. Съдът отбелязва, че вече е намирал за проблематично прилагането на стриктни преклузивни срокове в случаи, в които жалбоподателите са научили за релевантните обстоятелства или са се снабдили с доказателства след изтичане на срока, както и липсата на оценка на специфичните индивидуални интереси. За разлика от други дела, при които исковете на жалбоподателите са били отхвърлени от националните съдилища след внимателна преценка на фактите и балансиране интересите на родителя и детето, в настоящия случай г-н Докторов не е имал никаква възможност искането му да бъде разгледано по същество. С оглед на горното Съдът намира нарушение на чл. 8 от Конвенцията, като отбелязва, че ГПК предоставя възможност за възобновяване на производството при установяване на нарушение на Конвенцията и необходимост от отстраняване на последиците от него.

Поради липсата на конкретно искане за обезщетение ЕСПЧ не присъжда парична сума на жалбоподателя.

17. „Боян Господинов срещу България“, жалба № 28417/07, Решение от 05.04.2018 г.

В производство по ЗОДОВ жалбоподателят претендира вреди от надлежаване на наложеното му с присъда наказание. Искът на жалбоподателя е насочен срещу Окръжен съд -Стара Загора, Апелативен съд - Пловдив и ВКС, пред които междуременно протича второ наказателно производство срещу него. Исканията за отвод, направени от жалбоподателя по твърдения за пристрастност, са оставени без уважение. В рамките на второто наказателно производство му е наложено общо наказание, надвишаващо срока на задържането. С оглед на този изход, гражданският иск е бил отхвърлен.

Жалбоподателят повдига оплакване, че по второто наказателно производство не е бил съден от безпристрастен съд, в противоречие с чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Съдът намира, че въпреки отсъствието на признаци за субективна пристрастност на състава, професионалната обвързаност на съдиите с една от страните в гражданското производство е била способна да създаде у жалбоподателя обосновани съмнения по отношение на тяхната обективна безпристрастност. Това подозрение е било засилено от обстоятелството, че евентуално обезщетение по гражданския иск би било платимо от бюджета на съда. Оплакването на жалбоподателя не е било разгледано достатъчно внимателно от Старозагорския съд, който го е отхвърлил на формални основания, нито по него са се произнесли горните инстанции, също страни в гражданското производство. С оглед на горното ЕСПЧ намира нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията

Присъдено е обезщетение в размер на 3600 евро за неимуществени вреди, както и 1500 евро за разходи и разноски.

18. „Сакскобурготски и други срещу България“, жалби № 38948/10, 55777/12 и 8954/17, Решение по допустимост от 20.03.2018 г.

Делото засяга оплакванията на г-н Симеон Сакскобурготски, г-жа Мария-Луиза Хробок и останалите петима наследници на Фердинанд I от наложения от Народното събрание през 2009 г. мораториум върху разпореждането с имущества, за които има постановени административни решения за признаване и възстановяване правото на собственост, както и от отказа на националните съдилища да признаят собствеността им върху имота Кричим и от решенията в полза на държавата по отношение на имотите Саръгьол и Ситняково.

Пред ЕСПЧ всички жалбоподатели се оплакват, че наложеният през 2009 г. мораториум представлява незаконна намеса в правата им по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията и че същият ги е засегнал непропорционално, тъй като се прилага за неопределен период от време и пречи на жалбоподателите да упражняват правата си, възлагайки им в същото време да се грижат за имотите. Те също така твърдят, че решението е дискриминационно, в нарушение на чл. 14 от Конвенцията, както и че не са имали възможност да го оспорят, в противоречие с чл. 6 и чл. 13 от Конвенцията. Също така, г-н Симеон Сакскобурготски и г-жа Мария-Луиза Хробок се оплакват по чл. 1 от Протокол № 1 и чл. 13 от Конвенцията от отказа на националните съдилища да признаят собствеността им върху имота Кричим, както и от решенията на националните съдилища в полза на държавата по ревандикационните иски, заведени от нея за имотите Саръгьол и Ситняково.

В решението си от 12 април 2018 г. ЕСПЧ обявява за недопустими оплакванията на жалбоподателите относно имота Кричим, както и всички оплаквания на останалите петима наследници на цар Фердинанд. Съдът отбелязва, че владението върху имота Кричим не е било предоставяно на жалбоподателите, нито властите са признали по друг начин правото им на собственост. Националните съдилища детайлно са аргументирали решенията си и доколкото според Съда те са в най-добра позиция да тълкуват и прилагат законодателството, той не счита за необходимо да се отклонява от техните изводи, поради което приема, че и за жалбоподателите не е имало легитимно очакване за реституция на този имот. Съдът постановява също така, че на този етап не може да реши въпросите за допустимостта и основателността на останалите оплаквания на г-н Сакскобурготски и г-жа Хробок и отлага разглеждането им за получаване на становището на българската държава по тях. Тези оплаквания касаят наложения мораториум на Народното събрание върху разпореждането с имотите, както и съдебните решения в полза на държавата относно Саръгьол и Ситняково.

19. „Димова-Иванова и Иванов срещу България“, жалба № 58497/10, Решение от 31.05.2018 г.

Делото се отнася до провеждането на полицейска операция през 2010 г. под кодово име "Медузите", в рамките на която домът на жалбоподателите е претърсен без да е налице предварително съдебно разрешение, а протоколът за претърсването е бланкетно одобрен впоследствие.

Пред ЕСПЧ г-жа Димова-Иванова се оплаква по чл. 6 §2 от Конвенцията във връзка с изказванията на официални представители на прокуратурата и министъра на вътрешните

работи, широко разгласени в средствата за масова информация, по отношение на арестуваните в хода на полицейската акция. И двамата жалбоподатели твърдят, че правото им по чл. 8 на неприкосновеност на дома е нарушено, както и че не са разполагали с ефективни средства за защита на оплакванията си по член 8, в нарушение на чл. 13 от Конвенцията.

Съдът приема оплакването по чл. 6 §2 за недопустимо като явно необосновано, тъй като цитираните от медиите изказвания не споменават изрично жалбоподателката, а отразяват общото положение на наказателното производство, поради което не нарушават презумпцията за невиновност. По отношение на оплакването по чл. 8 ЕСПЧ отбелязва, че подобно на други претърсвания в рамките на тази операция, които са били предмет на разглеждане от Съда, претърсването в случая е извършено без предварително съдебно разрешение и с дадено бланкетно одобрение впоследствие. Позовавайки се на решенията си по делата „*Гуцанови*“ и „*Славов и други*“, Съдът приема, че има нарушение на чл. 8. Оплакването по чл. 13 във връзка с чл. 8 също е прието за основателно.

Съдът присъжда обезщетение в размер на 3000 евро за претърпените неимуществени вреди, както и сумата от 1500 евро за разходи и разноски.

20. „Димитров и Момин срещу България“, жалба № 35132/08, Решение от 07.06.2018 г.

Жалбоподателите са обвиняеми, впоследствие подсъдими по дело за отвлечане и изнасилване. Пострадалата подава жалба в полицията, като впоследствие на два пъти информира властите, че оттегля жалбата си и потвърждава версията на жалбоподателите. По-късно тя е разпитана пред съдия, като по време на разпита оттегля предходните си показания и повтаря първоначалната си версия за събитията. Обяснява, че отричането ѝ от първоначалната версия е било вследствие на упражнен натиск върху нея от страна на жалбоподателите и техния адвокат. Тя също така уведомява властите, че е заболяла от рак, като малко по-късно през същата година умира. Пловдивският ОС намира жалбоподателите за виновни по повдигнатите обвинения, като се позовава на приобщените в съдебната фаза показания на г-жа Д., дадени пред съдия, както и на други подкрепящи ги доказателства..

Като се позовават на член 6, §§ 1 и 3 от Конвенцията, жалбоподателите се оплакват, че са били осъдени на базата на изявленията на г-жа Д., на които не са имали възможност да се противопоставят и да оспорят пред съд.

ЕСПЧ установява, че смъртта на г-жа Д. представлява „сериозна причина“ по смисъла на неговата практика, за да не бъде проведен разпит по време на съдебната фаза и за да бъдат приобщени показанията, които тя е дала приживе. Според Съда неучастието на жалбоподателите в разпита на пострадалата не води до автоматично нарушение на Конвенцията, доколкото г-н Димитров, макар и да не е разполагал с адвокат, е бил уведомен за него, а г-н Момин не е бил привлечен като обвиняем към онзи момент. Също така, Съдът счита, че има валидни причини за неизвършването на очна ставка на двамата жалбоподатели с пострадалата, с оглед предмета на делото, болестта на пострадалата и оказания ѝ натиск. На следващо място, ЕСПЧ намира, че присъдата на окръжния съд е основана на съвкупност от инкриминиращи доказателства, сред които показанията на пострадалата не са изолиран елемент. С оглед на горното, Съдът намира, че в случая няма нарушение на чл. 6 §§ 1 и 3 (d) от Конвенцията.

21. „Гьошев и други срещу България“, жалба № 46257/11, Решение от 21.06.2018 г.

Делото обединява няколко случая, идентични на описаното по-горе дело „Фъртунова срещу България“.

Съдът се позовава изцяло на решението си по делото „*Варадинов срещу България*“ където вече е приел, че съществуващата до постановяването на Решение № 1 на Конституционния съд от 2012 г. невъзможност за оспорване по съдебен ред на постановленията, с които са наложени глоби до 50 лв., представлява нарушение на чл. 6 от Конвенцията.

ЕСПЧ счита, че намирането на нарушение е достатъчна обезвреда за претърпените от жалбоподателите неимуществени вреди, като присъжда за разходи и разноски в общ размер от 1504 евро за жалбоподателите, които са претендирали такива.

22. „*Михалеви срещу България*“, жалба № 63481/11, Решение от 21.06.2018 г.

На жалбоподателите е признато право на възстановяване на собствеността върху недвижим имот - сградата на фабрика, притежавана от техен наследодател и национализирана през 1947 г. Сградата е ползвана от държавно предприятие, с което жалбоподателите сключват договор за наем. Те получават компенсаторни записи за движимото имущество, национализирано заедно с предприятието. През 2003 г. дружеството-наемател е приватизирано и новият управителен орган предявява ревандикационен иск за недвижимия имот, който е уважен. Жалбоподателите се опитват да получат обезщетение за имота по реда на ЗОСОИ, но искането им е отхвърлено като просрочено.

Пред ЕСПЧ жалбоподателите повдигат оплакване по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията за това, че са били лишени от компенсация за недвижимия имот, тъй като националният съд е постановил недействителността на реституцията много след изтичане на срока за претендиране на обезщетение.

На първо място, Съдът отбелязва, че реституцията е изрично призната от властите при деактуването на имота и предоставянето на обезщетение за движимото имущество, като жалбоподателите са се снабдили и с нотариален акт за собственост. Ето защо е налице продължителен период от време, в който властите са признавали, че правните последици на реституцията са настъпили и са третирали жалбоподателите като собственици на сградата. Дори и впоследствие реституцията да се е оказала невъзможна, жалбоподателите са придобили право на обезщетение и следователно са имали „притежания“ по смисъла на чл.1 от Протокол № 1 към Конвенцията. С оглед на горното и като се позовава на решението си по делото „*Явашев и други срещу България*“, Съдът приема, че пълната липса на обезщетение вместо реституция по отношение на недвижимата собственост на жалбоподателите нарушава справедливия баланс между обществения интерес и индивидуалните права на жалбоподателите. Поради това Съдът намира нарушение на чл.1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

ЕСПЧ отлага въпроса за определянето на обезщетение за вреди в полза на жалбоподателите и присъжда сумата от 750 евро на всеки жалбоподател за разходи и разноски.

23. „*Петров и други срещу България*“, жалба № 31044/12, Решение от 21.06.2018 г.

Жалбоподателите изтърпяват дългогодишни наказания лишаване от свобода или

доживотен затвор. Предмет на жалбите им са лошите условия на задържане. Те също така се оплакват от твърде рестриктивните условия на режимите на изтърпяване на наказанията. Те повдигат оплаквания по чл. 3 от Конвенцията. Вторият, третият и четвъртият жалбоподател твърдят и нарушение на чл. 13 от Конвенцията поради липсата на ефективно средство за защита.

Съдът отбелязва, че към момента на предявяване на претенциите за справедливо обезщетение измененията в ЗИНЗС, касаещи прилагането на специалния режим, все още не са били въведени. ЕСПЧ вече е приел в предишни свои решения, че автоматичната изолация на осъдените на доживотен затвор без осигуряване на подходящи дейности извън помещенията и психологически стимули може да доведе до нарушение на чл. 3, както и че такава изолация трябва да е обусловена от конкретни съображения за сигурност. По отношение на оплакването по чл. 13 Съдът посочва, че измененията в законодателството, въвеждащи ефективни средства за защита, са приети след комуникиране на настоящите жалби, както и че не е направено твърдение за ефективността на средството конкретно по отношение на режима на изтърпяване на наказанието, поради което постановява нарушение на Конвенцията. ЕСПЧ подчертава изрично, че този извод е направен с оглед специфичните обстоятелства по делото и няма да намери автоматично приложение при следващи сходни оплаквания.

Съдът присъжда в полза на жалбоподателите обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 4000 евро за втория жалбоподател и по 3000 евро за третия и четвъртия жалбоподател, доколкото първият жалбоподател не е направил искане за обезщетение. Съдът също така присъжда суми в размер на по 1000 евро за втория, третия и четвъртия жалбоподател с оглед направените от тях разноски пред ЕСПЧ, както и по 23 евро за третия и четвъртия жалбоподател за разходи и разноски.

24. „Бояджиева и Глория Интернешънъл Лимитид ЕООД срещу България“ жалби № 41299/09, 11132/10, Решение от 05.07.2018 г.

Делото засяга автоматичното, според действащата до 2013 г. редакция на чл. 646, ал. 2 от ТЗ, обявяване за нищожно спрямо кредиторите на несъстоятелността на изпълнението на парично задължение след началната дата на неплатежоспособността, без да се взима предвид дали масата на несъстоятелността е намалена или интересите на кредиторите са реално увредени. В резултат от действието на посочената разпоредба жалбоподателите са осъдени да върнат цената на фармацевтични продукти, продадени от тях на обявен в несъстоятелност търговец. През 2013 г. Народното събрание променя горепосочената разпоредба. В мотивите на законопроекта изрично е посочено, че чл. 646(2) от ТЗ неоправдано уврежда правата на третите страни, които са сключвали сделки с длъжника, липсва баланс между правилата на несъстоятелността и правната сигурност, липсва каквато и да е правна защита за третите добросъвестни лица, „подозрителният период“ е неограничен във времето и съществуват твърде широки възможности да се обявяват за недействителни плащания на длъжника. Разпоредбата е променена с оглед гарантиране правата на добросъвестните трети лица.

Жалбоподателите се оплакват по чл. 1 от Протокол № 1, че националният съд е приложил буквално действащата редакция на чл. 646 (2) от ТЗ и те е трябвало да върнат цената на продуктите в масата на несъстоятелността, без да се изследва въпросът за тяхната добросъвестност, както и че не са имали каквото и да е реален шанс да си върнат парите.

Съдът посочва, че решенията на националните съдилища са в съответствие със закона и имат легитимна цел. По отношение на пропорционалността той отбелязва, че при

изменението на закона Народното събрание е приело, че действащата към онзи момент уредба е била непропорционална и е довела до нарушаване правата на добросъвестни трети лица, което е наложило и нейната промяна. Основавайки се на мотивите на законопроекта, Съдът заключава, че жалбоподателите не са имали реална възможност да възстановят плащанията си, дори да се бяха присъединили като кредитори в производството по несъстоятелност. Поради всичко това Съдът приема, че има нарушение на чл. 1 от Протокол № 1.

ЕСПЧ присъжда обезщетение за имуществени вреди в размер на 16 090 евро за първия жалбоподател и 26 350 евро за втория жалбоподател, по 3 000 евро за неимуществени вреди и общо 5394 евро за разноски.

25. „Бочев срещу България“, жалба № 34534/08, Решение по допустимост от 12.06.2018 г.

Жалбоподателят е задържан през 1998 г. след престрелка с полицията, при която е загинал полицай. В хода на образуваното срещу него досъдебното производство той се е ползвал с адвокатска защита – първоначално от служебно назначен му адвокат, а впоследствие от адвокати, упълномощени от самия него. През 1999 г. срещу жалбоподателя е внесен обвинителен акт в съда за убийство на загиналия полицай и други престъпления. По време на първоинстанционното съдебно производство той повдига оплакване, че всичките му разговори с адвокат на досъдебната фаза са се провели в присъствие на следователя по делото, което представлява съществено нарушение на правото му на защита. Тези му оплаквания не са подкрепени от защитника му, представлявал го в по-голямата част на предварителното производство. Оплакването е разгледано двукратно от първоинстанционния съд в хода на съдебни заседания и след надлежно обсъждане е отхвърлено като неоснователно. То е обстойно разгледано и обсъдено впоследствие и в актовете на въззивната и касационната инстанции.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят поддържа, че в досъдебното производство не е имал възможност да се съвещава насаме с адвокатите си, в нарушение на чл. 6 §§ 1 и 3 (с).

Съдът обявява жалбата на г-н Бочев за явно необоснована, като отбелязва, че в релевантния период българското законодателство изрично е предвиждало право на защитника и неговия подзащитен да се съвещават насаме, националните съдилища са разгледали с необходимата грижа оплакването на жалбоподателя и са изложили достатъчно аргументи защо го отхвърлят. Съдът приема също, че правителството е представило убедителни писмени доказателства, оборващи твърденията на г-н Бочев.

26. „Каменова срещу България“, жалба № 62784/09, Решение от 12.07.2018 г.

Дъщерята на жалбоподателката загива в ПТП. В наказателното производство, водено срещу причинителя, жалбоподателката е предявила граждански иск при второто внасяне на делото в съда, едва след като то е върнато веднъж на досъдебна фаза. Искът първоначално е приет за разглеждане от окръжния съд, но въззивната инстанция приема, че според действащата към онзи момент уредба на НПК гражданският иск следва да бъде предявен до започване на съдебното следствие при първото разглеждане на делото от първоинстанционния съд. Жалбоподателката предявява иск пред граждански съд, но той е отхвърлен като погасен по давност.

Пред ЕСПЧ г-жа Каменова повдига оплакване по член 6 § 1 от Конвенцията, като твърди, че ѝ е отказан достъп до съд, тъй като гражданските ѝ иски не са били

разгледани от националните съдилища.

Съдът отчита, че искът на жалбоподателката е отхвърлен като недопустим, тъй като тя е пропуснала да го предяви при първото разглеждане на производството в съдебна фаза. Действащият към онзи момент НПК поставя изрично изискване искът да бъде предявен преди започване на съдебното следствие. Ето защо жалбоподателката е следвало да е наясно, че като предявява иска си едва при второто съдебно разглеждане, поема риск той да бъде обявен за недопустим и съответно да не прекъсне давността, течаща съгласно ЗЗД. ЕСПЧ приема, че в случая прилагането на този давностен срок е било достатъчно предвидимо за жалбоподателката. Тя не предоставя обяснения защо не е предявила иска си при първото разглеждане на делото. Още повече, дори когато е пропуснала тази възможност, жалбоподателката е можела да предяви иска си пред гражданския съд преди изтичане на погасителната давност. С оглед на горното, Съдът постановява, че няма нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

27. „Джи и Пецев срещу България“, жалба № 33535/13, Решение по допустимост от 19.06.2018 г.

Първата жалбоподателка, г-жа Джи, живее във Великобритания. Тя е майка на втория жалбоподател, г-н Пецев, който е роден от първия ѝ брак с български гражданин. При развода им през 2005 г. съдът предоставя родителските права на майката и определя режим на лични отношения с бащата. През 2010 г. бащата предявява иск за предоставяне на родителските права, който е уважен от СРС. Междувременно, през декември същата година, г-жа Джи иска разрешение от съда вторият жалбоподател да напусне страната и да живее с нея във Великобритания без съгласието на бащата. Съдът отхвърля молбата ѝ, като се позовава на задължителната практика на ВКС по въпроса. Междувременно СГС отменя първоинстанционното решение и предоставя родителските права на г-жа Джи. Като отчита отличните условия, които майката е готова да предостави на втория жалбоподател във Великобритания, изразеното от него изрично желание да живее с нея и близката връзка между двамата, съдът постановява служебно вторият жалбоподател да живее с майка си и определя режим на лични отношения с бащата.

Пред ЕСПЧ жалбоподателите се оплакват по чл. 8 от Конвенцията от отказа на националните съдилища да позволят на г-н Пецев да пътува в чужбина без разрешението на баща си, както и по чл. 13 от Конвенцията от липсата на ефективно средство за защита.

Съдът посочва, че в производството за разрешаване на неограничено пътуване в чужбина националният съд не е подходил формалистично, а се е позовал на конкретните обстоятелства по делото. По-нататък, ЕСПЧ счита, че в производството за предоставяне на родителските права съдът е изследвал обстойно всички обстоятелства и е направил преценка на различните интереси. В резултат от това решение вторият жалбоподател се е преместил при майка си във Великобритания. Накрая, двете производства не са продължили неразумно дълго, така че правата на жалбоподателите по чл. 8 да бъдат накърнени. С оглед на горното, ЕСПЧ заключава, че оплакването по чл. 8 е явно необосновано по смисъла на чл. 35 §§ 3 (а) и 4 от Конвенцията и следва да бъде отхвърлено като недопустимо. Следователно, жалбоподателите не разполагат с вероятно защитимо оплакване по чл. 13 и същото следва да бъде отхвърлено като несъвместимо *ratione materiae* с Конвенцията.

28. „Петров и други срещу България“, жалби № 63852/11, № 79200/13 и № 3959/16, Решение по допустимост от 19.06.2018 г.

Делото засяга невъзможността за жалбоподателите, изтърпяващи наказание лишаване от свобода или доживотен затвор, да гласуват в парламентарни избори. Пред ЕСПЧ те се оплакват по чл. 3 от Протокол № 1 към Конвенцията.

В решението си по делото „Кулински и Събев“ (жалба № 63849/09) Съдът вече е приел, че невъзможността за жалбоподателите по това дело да гласуват в конкретни избори е нарушила правата им по чл. 3 от Протокол № 1. ЕСПЧ посочва, че в настоящия случай жалбоподателите не разполагат със средство за защита срещу тази забрана, доколкото тя произтича от Конституцията и те нямат право на индивидуална жалба до Конституционния съд. В този смисъл шестмесечният срок по чл. 35 § 1 от Конвенцията за подаване на жалба започва да тече от датата на конкретните избори, в които жалбоподателите не са могли да гласуват. В настоящия случай Съдът констатира, че жалбите и на тримата жалбоподатели са подадени повече от шест месеца след последно проведените парламентарни избори. По отношение на проведените след подаване на жалбите избори жалбоподателите също не са предявили конкретни оплаквания в шестмесечен срок. Ето защо ЕСПЧ отхвърля жалбите като просрочени, в съответствие с чл. 35 § 1 и § 4 от Конвенцията.

29. „Йорданова и други срещу България“, жалби № 61432/11 и 64318/11, Решение от 19.07.2018 г.

През 2003 г. министърът на образованието и науката уважава молбите на жалбоподателите за получаване на обезщетение под формата на акции в дружество, управлявано от МОН, за национализирано през 1949 г. и 1950 г. имущество на техните наследодатели. Впоследствие дружеството е включено в забранителен списък по ЗПСК, съгласно който по отношение на определени дружества правоимащите могат да бъдат обезщетени само с компенсаторни записи. Министърът издава нови заповеди, с които определя като обезщетение компенсаторни записи вместо акции, но тези заповеди са отменени с решения на ВАС. На жалбоподателите така и не са предоставени акции.

Пред ЕСПЧ жалбоподателите се оплакват по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, че не са получили дължимото им за национализираните предприятия обезщетение.

Съдът посочва, че жалбоподателите са имали легитимно очакване да получат обезщетение въз основа на първоначално издадените от министъра актове, с които молбите им са уважени. Продължителното неизпълнение на тези актове чрез липсата на реално прехвърляне на определените акции представлява намеса в правата на жалбоподателите. Неизпълнението им не се е дължало на непреодолими причини, тъй като позоваването на параграф 11 от ДР на ЗПСК също е отхвърлено от ВАС като аргумент. Следователно, ЕСПЧ приема, че намесата в правата на жалбоподателите противоречи на принципа за законност по чл. 1 от Протокол № 1 и намира нарушение на тази разпоредба.

Съдът отлага произнасянето си по дължимото обезщетение за претърпените от жалбоподателите имуществени и неимуществени вреди и присъжда в полза на жалбоподателите сумата от 4820 евро за разходи и разноси.

30. „Александър Събев срещу България“, жалба № 43503/08, Решение от 19.07.2018 г.

Жалбоподателят е работил в системата на Министерството на отбраната. През 2005 г. разрешението му за достъп до класифицирана информация на национално ниво е отнето.

Жалбата на г-н Събев срещу това решение е отхвърлена от ДКСИ, която не го информира за мотивите си. Впоследствие комисията обявява за невалидно и разрешението на жалбоподателя за достъп до класифицирана информация от НАТО. Със заповед на министъра на отбраната договорът му за кадрова военна служба е прекратен. Г-н Събев оспорва прекратяването пред ВАС, който отбелязва, че законът не изисква отнемането на разрешението да бъде мотивирано, нито позволява обжалването му пред съд.

Жалбоподателят се оплаква по чл. 6 § 1 от Конвенцията от липсата на достъп до съд, който да може да изследва всички въпроси от решаващо значение за изхода на делото.

Съдът посочва, че в настоящия случай законността на освобождаването на жалбоподателя е зависела изцяло от основателността на отнемането на достъпа му до класифицирана информация. Това решение е разгледано от държавната комисия в процедура, която не отговаря на изискванията на чл. 6 § 1. Същевременно, Върховният административен съд не разглежда основателността на отнемането, а се позовава единствено на решението на комисията. Съдът приема, че спорът за освобождаването на жалбоподателя не е бил решен от съд с „пълна юрисдикция“ да разгледа всички фактически и правни обстоятелства по делото. Поради това Съдът намира нарушение на чл. 6 §1.

ЕСПЧ присъжда в полза на жалбоподателя сумата от 2 400 евро за претърпените от него неимуществени вреди, както и сумата от 2000 евро за разходи и разноски.

31. „Димитър Йорданов срещу България“, жалба №3401/09, Решение от 06.09.2018 г.

Делото се отнася до оперирането в твърде голяма близост до собствеността на жалбоподателя на въглищна мина, която според неговите твърдения е довела до увреждане на имуществото му и го е принудила да напусне района..

Жалбоподателят се оплаква по чл. 6 § 1 от Конвенцията от начина, по който националните съдилища са разгледали иска му за вреди. Той също така твърди, че правото му на дом по чл. 8 от Конвенцията е било нарушено и че е бил лишен от ползване на собствеността си, в противоречие с чл. 1 от Протокол № 1.

Съдът счита, че къщата е престанала да бъде дом на жалбоподателя през 1997 г., когато той я е напуснал, поради което оплакването по чл. 8 е недопустимо като подадено извън 6-месечния срок по чл. 35 §1 от Конвенцията. По оплакването по чл. 6, ЕСПЧ напомня, че като принципно положение е извън компетентността му да преразглежда оценката на доказателствата, направена от националните съдилища, освен ако решенията им са произволни или явно неразумни. Настоящият случай не е такъв. Съдилищата са взели предвид и са обсъдили както експертните заключения, така и свидетелските показания. Поради изтеклия период от време между напускането на къщата от жалбоподателя и съдебното производство се е оказало невъзможно да се установи дали посоченото в експертизите разстояние между къщата и мината е било същото през 1997 г. Поради това и степента, в която увреждането е било причинено от дейността на мината, не е могла да бъде установена. С оглед на изложеното, ЕСПЧ счита, че изводът на националните съдилища не е произволен и не намира нарушение на чл. 6 от Конвенцията.

По отношение на оплакването по чл. 1 от Протокол № 1 Съдът намира, че неуспешното отчуждаване на процесния имот и дейността на мината, която фактически е била под държавен контрол, ангажира отговорността на властите за оставането на собствеността на жалбоподателя в буферна зона. Тази ситуация, която е предизвикала напускането на имота от жалбоподателя, представлява намеса в правото му на мирно ползване на неговите притежания. Съдът установява, че намесата не е била законна по смисъла на чл. 1 от Протокол № 1, тъй като детонации са провеждани много по-близо от

минималната отдалеченост, изискуема съгласно законодателството в случая.

Съдът присъжда в полза на жалбоподателя сумата от 8000 евро за имуществени и неимуществени вреди, както и сумата от 1922 евро за разходи и разноски.

32. „Копанкови срещу България“, жалба № 48929/12, Решение от 06.09.2018 г.

Вследствие на отчуждаване с цел построяване на жилищна сграда на нейно място, къщата на жалбоподателите е разрушена. Строителството на новата сграда не е завършено. След като в период от 20 години жалбоподателите не получили определеното им обезщетение – два апартамента в сграда, чието построяване било планирано – те постигнали отмяна на отчуждаването, възползвайки се от възможността по § 9, ал. 2 от ПЗР на Закона за устройството на територията. След отмяната жалбоподателите завели иск по ЗОДОВ за стойността на разрушения имот и претърпените от тях неимуществени вреди. Административните съдилища отхвърлили иска като недопустим, като приели, че е приложима единствено специалната процедура по § 9 от ПЗР на ЗУТ.

Пред ЕСПЧ жалбоподателите се оплакват по чл. 1 от Протокол № 1 и чл. 13, че не са получили обезщетение за имуществото си след отмяната на заповедта за отчуждаване.

Като разглежда жалбата само в светлината на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, Съдът намира, че жалбоподателите са имали легитимно очакване да получат два апартамента в замяна на отнетото им имущество, с оглед на което са разполагали с „притежание“ по смисъла на цитираната разпоредба. След влизането в сила на ЗУТ те са били поставени пред избора да продължат да чакат обещаното им компенсиране, да търсят парично обезщетение по § 9, ал. 1 от преходните разпоредби на закона или да искат отмяна на отчуждаването по § 9, ал. 2. Като подчертава, че алтернативите на ал. 1 и ал. 2 от § 9 очевидно са целели предоставянето на равностойно обезщетение, а не лишаването от каквото и да е такова, както и че жалбоподателите са очаквали обезщетяване за период от над 20 години, Съдът счита, че те не могат да бъдат критикувани за избора им да претендират отмяна на отчуждаването. Тази отмяна е довела до несправедливо лишаване на жалбоподателите от притежанията им.

ЕСПЧ присъжда сумата от 20 870 евро за имуществени вреди, както и по 2000 евро на всеки жалбоподател за неимуществени вреди и 4615 евро за разходи и разноски.

33. „Узунова и Сеид срещу България“, жалба № 2866/13, Решение от 06.09.2018 г.

Делото се отнася до неизпълнението, за период от над три години, на съдебно решение, съгласно което властите са били задължени да платят на жалбоподателите обезщетение за отчуждаването на тяхна собственост.

Пред ЕСПЧ жалбоподателите се оплакват по чл. 6 § 1 и чл. 1 от Протокол № 1 от неуспеха на властите да изпълнят влязло в сила съдебно решение, предоставящо им обезщетение. Те твърдят също така, че не са разполагали с ефективно средство за защита на правата си по смисъла на чл. 13.

Съдът припомня, че изпълнението на влязло в сила решение следва да се счита за част от съдебния процес за целите на чл. 6 и че неоправдано дългото му забавяне може да доведе до нарушение на Конвенцията. Невъзможността за жалбоподателя да получи навременно изпълнение на решение в негова полза представлява същевременно и намеса в правото на мирно ползване на притежания по чл. 1 от Протокол № 1. В случая, въпреки че

жалбоподателите са получили обезщетение, властите не са признали нарушението на правата им, нито са ги компенсирани за забавата от над три години. Следователно има нарушение на чл. 6 и чл. 1 от Протокол № 1. По отношение на оплакването по чл. 13 ЕСПЧ намира, че доколкото стандартното производство за принудително изпълнение не е приложимо спрямо държавни органи и жалбоподателите не са разполагали с каквото и да е друго средство, което да ускори или компенсира забавеното изпълнение, е налице нарушение и на тази разпоредба.

Съдът присъжда в полза на жалбоподателите сумата от 9500 евро за претърпените от тях имуществени вреди, както и сумата от 1800 евро за неимуществени вреди.

34. „Сапунджиев срещу България“, жалба № 30460/08, Решение от 06.09.2018 г.

Жалбоподателят е осъден за клевета поради подаването на жалби до държавни институции и закачването на плакати с твърдения за замърсяване, причинено от печатница в близост до дома му, и призови за закриването ѝ.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят твърди, че осъждането му да заплати глоба и обезщетение поради това, че е подавал оплаквания до властите и закачвал плакати в магазина си, са нарушили свободата му на изразяване на мнение по смисъла на чл. 10 от Конвенцията.

Съдът посочва, че позволяването на отделни лица или малки групи от хора да изнасят информация и идеи, като по този начин допринасят за публичния дебат по теми от съществено значение като здравеопазване и околна среда, е в интерес на обществото. ЕСПЧ отбелязва, че в настоящия случай г-н Сапунджиев е изразявал недоволството си, упражнявайки правото си да подава жалби до властите и да ги сезира за евентуалното наличие на нарушение. Твърденията на жалбоподателя не са били публични, следователно тяхното негативно въздействие върху репутацията на печатаря е било минимално. Те не са съдържали агресивни или обидни коментари и са направени в опит да се привлече вниманието на властите върху въпрос от обществена значимост. От друга страна, националните съдилища не са обсъдили до каква степен жалбоподателят действително е нанесъл вреди на печатаря. Съдът признава, че доколкото г-н Сапунджиев е продължил да излага плакати и след като е бил информиран от властите, че наличието на химикали във въздуха е в допустимите норми, той е подлежал на санкция. Провеждането на наказателно производство спрямо него и осъждането му да плати немалка с оглед на личното му положение сума пари обаче е довело до риск от въздържане на гражданите от публично изразяване на мнение по въпроси, свързани с опазването на околната среда и здравето. ЕСПЧ приема, че намесата в правата на жалбоподателя по чл. 10 не е била обусловена от належаща нужда и с оглед на наложената му санкция е била непропорционална.

Съдът постановява, че намирането на нарушение на Конвенцията е достатъчна обезвреда за неимуществените вреди, претърпени от жалбоподателя, и му присъжда сумата от 845 евро за имуществени вреди и 500 евро за разходи и разноски.

35. „Владимиров срещу България“, жалба № 58043/10, Решение по допустимост от 25.09.2018 г.

Делото е свързано със свлачищните процеси в района на град Варна, до автобусна спирка „Журналист“. Жалбоподателят закупува земя там с намерение за извършване на строителни дейности. Местните власите отменят разрешението за строеж на

жалбоподателя, но заповедите им са отменени от съда. Вследствие на свлачищните процеси изградените от жалбоподателя сгради претърпяват съществени увреждания. Жалбоподателят предявява иск по ЗОДОВ за обезщетяване на претърпените вреди, който е отхвърлен поради липса на причинна връзка между вредите и действията на властите. Междувременно, властите вземат превантивни и измервателни мерки, но по редица причини укрепителни действия не са предприети.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят повдига оплакване по член 1 от Протокол № 1, че държавата не е предприела необходимите мерки, за да предотврати вреди върху собствеността му.

Съдът обявява жалбата на г-н Владимиров за явно необоснована. Той отбелязва, че правото на едно лице мирно да се ползва от притежанията си не е абсолютно и не се простира отвъд разумното според обстоятелствата. В случаите на природни бедствия, които са по същността си извън човешкия контрол, задължението на държавата за предприемане на позитивни мерки не се разпростира толкова широко, както например в случаите на инциденти, свързани с рискови човешки дейности. Жалбоподателят е купил земята с цел осъществяване на търговска дейност, бил е осведомен за свлачищните процеси и е следвало да прецени сам риска за инвестициите си. Съдът отбелязва, че след 1997 г, властите са предприели множество мерки, като реалното укрепване на региона е било възпрепятствано по обективни причини. На последно място, Съдът се съгласява с изводите на националните съдилища в производството по ЗОДОВ, че вредите за жалбоподателя са настъпили в резултат на бедствието и биха могли да настъпят независимо от предприемането на укрепителни мероприятия от държавните власти. Той счита, че при тези обстоятелства, с оглед на оперативните решения, които трябва да вземат, властите не следва да са подложени на непропорционална тежест.

36. „Георгиев срещу България“, жалба № 60770/15, Решение по допустимост от 25.09.2018 г.

През 2012 г. кметът на с. Мирнолюбово, където живеел жалбоподателят, посещава дома му заедно с двама служители на общината, за да му връчи административен акт. След като жалбоподателят отказва да получи акта и се скрива в дома си, кметът извиква за съдействие двама полицейски служители. Жалбоподателят твърди, че полицаите са му наредили да отвори входната врата, след което са употребили насилие спрямо него, като са го удряли и ритали, притиснали са го към земята и са му поставили белезници. След известно време белезниците са махнати. Жалбоподателят подава оплакване до началника на полицията в Бургас. Образувани са дисциплинарни производства, в резултат на които на служителите са наложени дисциплинарни наказания за превишаване на правомощията при нареждане за поставяне на белезници на жалбоподателя и за неотразяване в доклада на средствата, приложени спрямо него, и последствията от тях.

Междувременно г-н Георгиев подава жалба в прокуратурата. С постановление от 2015 г. прокуратурата прекратява производството, като кредитира изцяло версията на полицейските служители, според която жалбоподателят е обездвижен и са му поставени белезници вследствие на агресивното му поведение спрямо полицаите. За част от нараняванията, констатирани по тялото на жалбоподателя, е установено, че са причинени от друг инцидент, станал по-рано същата седмица в дома му. Постановлението за прекратяване е окончателно потвърдено от окръжния съд.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят се оплаква по чл. 3 от Конвенцията, като твърди, че полицейските служители са употребили насилие спрямо него, както и че по случая не е проведено ефективно разследване.

По отношение на първото оплакване Съдът посочва, че по правило е в компетентността на националните власти да оценят наличните доказателства и тяхната преценка за фактите не може да бъде заместена. В настоящия случай прокуратурата е образувала наказателно производство, като изводите, до които е стигнала, са били изцяло възприети от съдилищата. От друга страна, твърденията на жалбоподателя не са подкрепени от никакви доказателства. Ето защо ЕСПЧ намира, че употребената от полицаите сила е била пропорционална и оплакването на г-н Георгиев е явно необосновано.

Оплакването на жалбоподателя от липсата на ефективно разследване също е отхвърлено като явно необосновано. Съдът счита, че органите са предприели множество действия за установяване на обстоятелствата по случая; жалбоподателят, подпомаган от адвокат, е имал възможност да участва активно в производството; на последно място, изводите на прокуратурата и съдилищата са били подробно мотивирани. Поради това ЕСПЧ приема, че осъщественото разследване е било ефективно.

37. „Айдаров и други срещу България“, жалба № 33586/15, Решение по допустимост от 02.10.2018 г.

Делото се отнася до издаването и изпълнението по отношение на жилищата на жалбоподателите, български граждани от ромски произход, на заповеди за премахване на незаконни постройки в кв. „Кремиковци“, гр. Гърмен в периода 2011 – 2015 г.

Жалбоподателите се оплакват, че разрушаването на домовете им би нарушило правата им по чл. 8 от Конвенцията и чл. 1 от Протокол № 1, както и че не разполагат с ефективни средства за защита в тази връзка. Те също така твърдят, че предприетите от властите спрямо тях мерки са били дискриминационни и че решенията за разрушаване противоречат на забраната за нечовешко и унижително отношение.

След като разглежда подробно възраженията по допустимост на държавата, ЕСПЧ отхвърля всички оплаквания като недопустими. Съдът изследва подробно вътрешноправните средства за защита, с които жалбоподателите са разполагали. По отношение на обжалването на заповедите за премахване пред административните съдилища, ЕСПЧ отбелязва, че при всички положения то би било неуспешно. Този извод се налага, тъй като в множество сходни случаи националният съд е установил, че незаконни постройки не подлежат на узаконяване, а съгласно постоянната практика на ВАС такива постройки подлежат на премахване, независимо от това дали мярката е пропорционална в специфичния случай на жалбоподателите.

По отношение на обжалване на действията на ДНСК по заповедта за премахване на постройките Съдът изрично посочва, че по принцип вътрешноправно средство, при което пропорционалността на мярката се изследва на етапа на изпълнението ѝ, би могло да бъде ефективно. В този смисъл ЕСПЧ посочва, че административните съдилища започват да създават практика, в която изследват пропорционалността на мерки по изпълнение в подобни ситуации едва след 2015 г., тоест към момента на събитията жалбите срещу изпълнението са били обречени на неуспех. Съдът приема, че жалбоподателите е следвало да подадат жалбата си пред ЕСПЧ още през 2011 г., и я отхвърля, тъй като същата се явява просрочена.

По отношение на твърдението на жалбоподателите, че действията на властите са били предизвикани от протестите против ромите през 2015 г. и са били дискриминационни, ЕСПЧ приема тезата на държавата, че жалбоподателите са разполагали с ефективно средство за защита, а именно подаване на жалба или иск по реда на ЗЗД, до което не са прибегнали.

Накрая, Съдът приема, че оплакването относно разрушаването на къщата на

семейство Айдарови е просрочено. Другите действия по изпълнението на заповедите за разрушаване не могат да се приравнят на нечовешко отношение, тъй като властите многократно са отлагали изпълнението, признавайки сериозните последствия, до които би довело.

38. „Тогрул срещу България“, жалба № 20611/10, Решение от 15.11.2018 г.

С наказателно постановление на жалбоподателя е отнета сумата от 199 400 евро, която той не е декларирал пред митническите власти, и му е наложена глоба в размер на 3000 лева. В рамките на образувано срещу жалбоподателя наказателно производство, което впоследствие е прекратено, жалбоподателят е предал на властите и сумата от 9100 евро, която не му е върната.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят твърди, че налагането на глоба и отнемането на цялата сума от 199 400 евро в полза на държавата представлява непропорционална намеса в правото му на собственост по чл. 1 от Протокол № 1 от Конвенцията. Той също така се оплаква, че сумата от 9100 евро, която е иззета в наказателното производство, не му е върната.

По отношение на първото оплакване Съдът отбелязва, че наказателното производство срещу г-н Тогрул е прекратено и че не е съществувало подозрение относно законността на произхода на средствата. Жалбоподателят не се е опитал да укрие парите. Националните власти са намерили, че той не е действал умишлено и са квалифицирали деянието като административно нарушение, извършено по непредпазливост. Според практиката на Съда в сходни случаи наложеното наказание следва да съответства на тежестта на нарушението. ЕСПЧ заключава, че налагането на максималното предвидено в закона административно наказание и отнемането на 100 % от недеklarираната сума е засегнало правата на жалбоподателя в непропорционална степен. По отношение на оплакването за сумата от 9100 евро Съдът намира, че задържането ѝ не е било обосновано след прекратяването на наказателното производство.

ЕСПЧ намира нарушение на чл.1 от Протокол № 1 към Конвенцията и присъжда обезщетение за имуществени вреди в размер на 208 500 евро.

39. „Димитров срещу България“, жалба № 69725/10, Решение по допустимост от 13.11.2018 г.

Жалбоподателят е осъден за клевета поради публикувано през 2008 г. в пресата негово невярно твърдение, че наказателно производство по повод ПТП, в което той е участвал, е прекратено заради приятелски отношения на разследващия с другия участник в произшествието.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят твърди, че осъждането му е нарушило правата му по чл. 6 (право на справедлив съдебен процес) и чл. 10 (свобода на изразяване) от Конвенцията.

Като разглежда оплакването единствено по чл. 10 от Конвенцията, Съдът го намира за явно необосновано. Според мотивите на Съда осъждането на г-н Димитров представлява намеса, „необходима в едно демократично общество“, по няколко причини. В настоящия случай жалбоподателят не е подал оплакване пред ръководството на разследващия, нито е искал отвеждането му от делото. Освен това той е осъден за направено фактическо твърдение, за което националният съд е установил, че е невярно, след като е допуснал

събирането на многобройни доказателства по въпроса. Жалбоподателят е имал процесуална възможност да доказва истинността на твърдението си и ЕСПЧ не вижда основание да поставя под съмнение установеното от националния съд. По-нататък, твърдението не е направено в контекста на дискусия от обществен интерес. То е сериозно, тъй като предполага злоупотреба с власт от страна на разследващия, и несъмнено му се е отразило негативно, особено с оглед начина на разпространяване. Накрая, наложеното наказание и определеното обезщетение не са прекомерни. ЕСПЧ намира, че намесата в правата на жалбоподателя е била пропорционална и обоснована от страна на националните съдилища, поради което отхвърля жалбата на основание чл. 35 §§ 3 (а) и 4 от Конвенцията.

40. „Делин срещу България“, жалба № 62377/16, Решение от 06.12.2018 г.

Делото засяга невъзможността за жалбоподателя, заемал длъжността главен експерт в Териториална дирекция „Национална сигурност“ – Благоевград до 2013 г., да оспори пред съд обстоятелствата, на които се основава отнемането на достъпа му до класифицирана информация, което отнемане е довело до автоматично прекратяване на служебното му правоотношение.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят се оплаква, че не е могъл да оспори пред съд решението за отнемане на достъпа му до класифицирана информация, както и че прекратяването на служебното му правоотношение е нарушило правото му на личен живот и че не е разполагал с ефективни средства за защита (чл. 6 § 1, чл. 8 и чл. 13).

Като се позовава на решението си по сходното дело „*Миряна Петрова срещу България*“ (жалба № 57148/08), Съдът намира нарушение на чл. 6 § 1 с оглед липсата на възможност за съдебен контрол върху решенията за отказ за предоставяне или за отнемане на достъп до класифицирана информация. В тази връзка ЕСПЧ отбелязва, че законодателните изменения, уреждащи такъв контрол, са въведени след процесните събития, поради което жалбоподателят не е могъл да се възползва от тях. С оглед на заключението по чл. 6, Съдът счита, че не е необходимо да изследва оплакванията по чл. 8 и чл. 13 от Конвенцията.

Съдът присъжда в полза на жалбоподателя обезщетение в размер на 2400 евро за неимуществени вреди, както и сумата от 2000 евро за разходи и разноски.